

ken aanhielden tot een hoger bedrag dan f 5000 in de gelegenheid te stellen tot dit hogere bedrag gebruik te maken van de faciliteit der deposito-rekening, opdat deze spaarders hun oude spaargelden bij de spaarbanken zullen kunnen laten staan. De wenselijkheid die hier wordt bepleit en waaraan de eerste ondergetekende gehoord geeft, toont eens te meer aan, dat het door vele leden elders bepleite systeem om alle excedenten zonder uitzondering om te zetten in een Staatslening als in hoge mate ondoelmatig moet worden beschouwd. Voor het stellen van een minimum van f 1000 voor het jaarlijks vrij te geven bedrag kan de eerste ondergetekende om monetaire redenen weinig gevoelen. Hij acht een dergelijke maatregel voor de voor de werkelijke spaarders van weinig belang, doch is van mening, dat zij slechts zal leiden tot een in te snel tempo opvragen van oneigenlijke spaargelden.

De door enkele leden gemaakte opmerking, dat de begrippen „excedent aan geblokkeerd geld van f 5000” en „kleinere spaarders” elkaar niet dekken is ten dele juist. Al zullen zij, die van de optie-rekening gebruik maken, voor het overgrote deel behoren tot de kleinere spaarders, anderzijds zullen ongetwijfeld ook overschotten van veel grotere geblokkeerde tegoden tot een bedrag van f 5000 op een depositio-rekening geplaatst kunnen worden. Hier te streven naar perfectionisme zou echter betekenen het geven van ingewikkelde voorschriften. De ondergetekende heeft dit willen vermijden en heeft daarom gestreefd naar een eenvoudige regeling, welke in elk geval de eigenlijke kleinere spaarders ten goede komt.

De eerste ondergetekende kan de vele leden, die vroegen of het juist is dat aan spaarbanken en boerenleenbanken voor het continueren van de zgn. liquiditeitsrekening onder andere bezwarende voorwaarden de eis is gesteld dat zij zich zullen verbinden in de toekomst geen gelden van hun liquiditeitsrekening op te nemen, tenzij de eerste ondergetekende de aan de op te nemen gelden te geven bestemming heeft goedgekeurd, antwoorden dat op het ogenblik besprekingen worden gevoerd met de betrokken instellingen, over de voorwaarden waaronder bedoelde continuering zou kunnen plaats vinden. De nu afken instellingen, die thans hebben verzocht de regeling te mogen lopende regeling is destijds getroffen op verzoek van de betrokken continueren op nader overeen te komen voorwaarden. Gezien het feit dat deze besprekingen nog gaande zijn komt het de eerste ondergetekende niet wenselijk voor hieromtrent nadere mededelingen te doen. Hij wil slechts opmerken dat het genoemde instellingen vrij zal staan om, indien zij van een continuering der regeling zouden afzien, de door haar op liquiditeitsrekening gestorte gelden met inachtneming der dienaangaande in de oude overeenkomst gestelde bepalingen, terug te vragen ter belegging op een wijze zoals zij dit zelf wensen. Het is de eerste ondergetekende niet bekend dat de houders dier liquiditeitsrekeningen de laatste tijd voor belangrijke bedragen schatkistpapier zijn gaan kopen en het komt hem ook weinig waarschijnlijk voor dat de zeer grote bedragen, voor welke in de afgelopen maand meer aan schatkistpapier is gekocht dan er verviel, afkomstig zouden zijn van de zijde der spaar- en boerenleenbanken, die haar vrije gelden destijds vrijwel geheel op de liquiditeitsrekening hebben gestort, welke rekening tot 1 Juli jl. nog steeds een enigszins stijgend verloop toonde. De onderstelling dat de verlaging van het discontotarief voor schatkistpromessen verlaagd zou zijn geworden met het oog op de grote aankopen van de zijde van bedoelde instellingen berust op verkeerde gronden.

Aangezien qua rendement de storting op liquiditeitsrekening voor de spaar- en boerenleenbanken aantrekkelijker is dan het in portefeuille nemen van schatkistpapier zijn de belangen dezer instellingen bij schatkistpapier betrekkelijk gering. De recente verlaging van het disconto voor schatkistpromessen kan dan ook de aan inleggers te vergoeden rente niet beïnvloeden.

De op pagina 3 der Memorie van Toelichting bedoelde lening, waarin excedenten aan geblokkeerd tegoed, die in het kader van het vermogens-changement of van de afwikkeling geen bestemming mochten vinden, eventueel zouden kunnen worden omgezet, dient naar de mening van de eerste ondergetekende een rentetype te hebben dat overeenkomt met de ten tijde van uitgifte geldende rentevoet voor langlopende Staatsleningen. Hoewel formeel bezien de thans gevraagde machtiging tevens zou kunnen strekken tot het aangaan van een lening als hier is bedoeld, is de eerste ondergetekende voornemens, voor zover de hem verstrekte machtiging tot het aangaan van Staatsleningen daarvoor ontoereikend zijn, ter zake van zulk een uitgifte bij een wet medewerking van de Staten-Generaal te vragen.

Het door enkele leden aangevoerde bezwaar tegen de voorgenomen regeling ten aanzien van de aankoop van effecten met een excedent aan geblokkeerd geld dat dergelijke effecten gedurende de tijd van drie jaar niet verhandelbaar zullen zijn kan naar het oordeel van de eerste ondergetekende voor beleggers, voor wie deze optie ook is bedoeld, niet zo zwaar wegen omdat het te allen tijde mogelijk zal zijn de gedeponeerde effecten te vervangen door andere effecten van gelijke beurswaarde. De belegger heeft dus steeds de gelegenheid wijzigingen aan te brengen in de samenstelling van zijn gedeponeerd effectenbezit. Het komt hem voor dat de verdeling van gedeponeerde effecten onder de gerechtigden tot een nalatenschap geen moeilijkheden hoeft op te leveren. In zulk een geval zou het depôt zo nodig kunnen worden gesplitst onder verrekening van kleine verschillen in vrij geld. In geval van liquidatie van een onderneming en van faillissement kan gemakkelijk incidenteel een oplossing voor eventuele moeilijkheden worden gevonden.

De eerste ondergetekende zal de door enkele andere leden geopperde gedachte de mogelijkheid te openen om uit excedent aan geblokkeerd tegoed op polis gesloten leningen af te lossen in nadere overweging nemen. Hij is voornemens polissen ter zake van overeenkomsten van levensverzekering gesloten tegen betaling van koopsom ineens in excedent aan geblokkeerd geld, de eerste drie jaren niet afkoopbaar of beleenbaar te maken, opdat deze optie, wat „ontdooingsleningen” betreft, in evenwicht zal blijven met de andere opties.

In de Memorie van Toelichting is op blz. 2 in de twaalfde regel terecht het woord „deflatoire” gesteld, aangezien grote liquidaties van vermogenswaarden een belangrijke prijsdaling ten gevolge zouden kunnen hebben. Natuurlijk moet er wel voor worden gewaakt, dat de wijze der afwikkeling er aan de andere kant toe zou leiden een prijsstijging, d.w.z. een inflatoir effect, ten gevolge te hebben.

Het komt de eerste ondergetekende voor, dat de inlevering der bankbiljetten van f 100 in geen rechtstreeks verband staat tot de quaestie der afwikkeling der geldzuivering. Hij zal zich echter ter zake van de hier naar voren gebrachte klachten met De Nederlandse Bank in verbinding stellen. Indien de verkregen inlichtingen daartoe aanleiding geven, zal hij met De Nederlandse Bank in overleg treden om maatregelen te treffen tot ondervanging van gebleken bezwaren.

De Minister van Financiën,

P. LIEFTINCK.

De Minister van Justitie,

J. H. VAN MAARSEVEEN.

496. 6.

NOTA.

(Bijlage bij Memorie van Antwoord.)

HET VERLOOP VAN DE GELDZUIVERING SEDERT MEI 1946

In het Witboek betreffende de maatregelen tot zuivering van het geldwezen in Nederland heeft de ondergetekende openbare verantwoording afgelegd van het door hem op het gebied van de monetaire sanering gevoerde beleid tot medio Mei 1946.

In het navolgende zal in grote trekken een beeld worden gegeven van hetgeen nadien terzake is geschied. Achtereenvolgens zal hiertoe aandacht worden gewijd aan het algemene deblokkeringsbeleid, de maatregelen betreffende de vergoeding van de tegenwaarde van buitenlandse activa, de maatregelen betreffende het kapitaalverkeer en de maatregelen op fiscaal gebied.

Verlenging van de machtiging als is bedoeld in art. 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (Stbl. no. F 133).

A. Het algemene deblokkeringsbeleid.

Reeds begin 1946 had de geldhoeveelheid onder invloed van de deblokkering een peil bereikt op grond waarvan, in verband met de noodzakelijkheid tot handhaving van het monetair evenwicht, de verdere deblokkering tot het strikt noodzakelijke minimum diende te worden beperkt.

Dit richtsnoer voor het deblokkeringsbeleid is gedurende de verslagperiode bij voortdoring van kracht gebleven.

De deblokkeringen krachtens individuele aanvragen bij De Nederlandsche Bank vonden regelmatig voortgang.

Het aantal Algemene Vergunningen van De Nederlandsche Bank bedroeg medio Mei 1946 54, waarvan op dat tijdstip nog een 24tal van kracht waren. In Juni 1947 was het aantal tot 61 opgelopen, waarvan nog 27 van kracht waren.

In de bestaande Algemene Vergunningen kwam een aantal wijzigingen tot stand, die doorgaans van ondergeschikte aard waren.

Teneinde de deblokkeringen krachtens Algemene Vergunning zo veel mogelijk tot de strikt noodzakelijke gevallen te beperken, werd medio Juni 1946 bekend gemaakt, dat deze deblokkering voortaan nog slechts mocht geschieden, indien de belanghebbende, naast het voldoen aan het vereiste, dat geen voldoende vrij tegoed voorhanden was, de verklaring aflegde, dat hij of zijn echtgenote evenmin beschikte over ter beurze verhandelbare effecten. Deze nieuwe regeling moest worden gezien in samenhang met de verruiming van de beurshandel, die met ingang van 10 Mei 1946 had plaats gevonden. Ten aanzien van enige Algemene Vergunningen, waarbij het gevaar van nodeloze deblokkering niet aanwezig behoefde te worden geacht, werd deze nieuwe verklaring niet geëist.

Een overeenkomstige verklaring werd verlangd bij het verlenen van crediet of het beschikken over reeds verleende credieten.

In enkele met name genoemde bijzondere gevallen van effectenbezit en bij enige speciale gevallen van credietverlening vond deze nieuwe regeling geen toepassing.

Als verder aspect van het algemene deblokkeringsbeleid verdient vermelding, dat de mogelijkheid tot het indienen van verzoeken tot afsplitsing van f 1000 op één der ná 7 Juli 1945 geopende en sedertdien geblokkeerde rekeningen, welke mogelijkheid was vervat in artikel 4a der Beschikking Deblokkering 1945, werd opgeheven bij de 11e Aanvullingsbeschikking Deblokkering 1945 van 16 Juli 1946 (*Staatsblad* G 181).

Daartegenover werd bij de 12e Uitvoeringsbeschikking Deblokkering 1945 van 13 September 1946 (*Nederlandse Staatscourant* no. 180) toegestaan, tegoeden op geblokkeerde rekening, indien en voor zover deze tegoeden volgens de stand van 31 Augustus 1946 na kassluiting minder dan f 100 bedroegen, over te boeken naar een vrije rekening. Het doel van dit voorschrift was, een administratieve vereenvoudiging tot stand te brengen. Een overeenkomstige vereenvoudiging was reeds vroeger toegepast ten aanzien van de tegoeden tot eenzelfde maximum per 1 Maart 1946.

Voorts bleek het wenselijk, enige nadere voorzieningen te treffen ten aanzien van de mogelijkheid tot het verkrijgen van tijdelijke deblokkering.

In de beginperiode van de geldzuivering was de mogelijkheid tot tijdelijke deblokkering geopend. Voor het bedrijfsleven had deze faciliteit in vergelijking tot het opnemen van crediet als voordeel, dat geen rentelasten behoeften te worden opgebracht. Helaas leerde de praktijk, dat in vele gevallen, de door De Nederlandsche Bank gestelde voorwaarde, inhoudende dat de tijdelijk gedeblokkeerde middelen na verloop van de gestelde termijn op geblokkeerde rekening moesten worden teruggestort, door de betrokkenen niet werd nagekomen. Op grond van deze slechte ervaringen kon met het verlenen van tijdelijke deblokkering op de gebruikelijke wijze niet worden voortgegaan.

Nadat omtrent deze aangelegenheid nader overleg was gepleegd, bleek het tijdens de verslagperiode mogelijk een nieuwe regeling betreffende tijdelijke deblokkering uit te vaardigen, waarbij de monetaire belangen beter werden gewaarborgd dan tevoren. In November 1946 werd hiertoe bepaald, dat voortaan tijdelijke deblokkering kon worden overwogen, mits de herblokkering werd verzekerd door het stellen van een bankgarantie. Op grond van deze regeling nam de bank, die de garantie verstreekte, de verplichting op zich, om indien een tijdige herblokkering der tijdelijk vrijgegeven middelen niet plaats vond, namens de cliënt de herblokkering te bewerkstel-

ligen. Voorts werd onder meer voorgeschreven, dat tijdelijke deblokkering slechts dan kon worden toegestaan, indien geen verhandelbare effecten voorhanden waren en de verlening plaats had voor financieringen, die in geval van credietneming zouden vallen onder Algemene Vergunning no. 40. Met het oog op de plannen inzake de afwikkeling van de geldzuivering mochten tijdelijke deblokkeringen voorshands niet worden verleend voor een termijn, die zich uitstrekte verder dan 1 Maart 1947.

Deze nieuwe regeling bleek nog niet ten volle aan de behoeften van de praktijk te beantwoorden. Aangezien namelijk de banken als gevolg van het voldoen aan de verplichting, waarvoor zij zich garant stelden, veelal werden genoopt crediet te verstrekken op onderpand van het geblokkeerde tegoed, konden zij bezwaarlijk een bankgarantie verstrekken indien zij niet tevens de zekerheid bezaten, dat zij ten aanzien van haar verhaalsrecht op het als onderpand dienende geblokkeerde tegoed geen belemmering zouden ondervinden van de hoge voorrang van de fiscus.

Ten behoeve van de belangen van de praktijk heeft de ondergetekende gemeend hier een concessie te moeten doen. Te dien einde heeft hij in Maart 1947 de regeling omtrent het niet of niet geheel doen gelden van de voorrang van 's Rijks schatkist in gevallen van door banken verstrekte credieten (daterende van Maart 1946) ook van toepassing verklaard in geval van tijdelijke deblokkering tegen bankgarantie. Tevens is de eindtermijn voor de tijd, waarvoor tijdelijke deblokkering kan worden verleend, nader bepaald op 1 Juli 1947.

B. Maatregelen betreffende de vergoeding van de tegenwaarde van buitenlandse activa.

Een onderwerp, dat in de verslagperiode enige malen de aandacht opeiste, was de invloed van de vergoeding van de tegenwaarde van buitenlandse activa op de geldhoeveelheid.

Zoals in Hoofdstuk IX, deel A, van het Witboek reeds werd uiteengezet, werd ten aanzien van het geaccumuleerde deviezenbezit, daterende van vóór de geldzuivering, aanvankelijk het standpunt ingenomen, dat de tegenwaarde volledig op geblokkeerde rekening diende te worden gecrediteerd, zulks teneinde een sterke toeneming van de hoeveelheid vrij geld uit dezen hoofde in de aanvang van de geldzuiveringsperiode tegen te gaan. Op den duur bleek het wenselijk en verantwoord, ten deze een meer tegemoetkomend standpunt in te nemen.

De voorschriften ten aanzien van de onderhavige materie zijn in de verslagperiode driemaal gewijzigd.

De eerste regeling werd vervat in de 10e Aanvullingsbeschikking Deblokkering 1945 van 9 Juli 1946 (*Staatsblad* G 173). In deze beschikking werden in verband met de afrekening van de tegenwaarde in guldens drie categorieën van buitenlandse activa onderscheiden.

De eerste categorie omvatte activa, waarvan bij overdracht de tegenwaarde voor 60 % op geblokkeerde rekening werd goedgeschreven en 40 % hetzij op vrije rekening werd geboekt, hetzij contant werd betaald. Tot deze categorie behoorden de saldi en vorderingen op niet-ingezetene (voorzover niet in geldswaardige papieren of effecten belichaamd), vorderingen in vreemde valuta op binnenlandse banken, goud en andere edele metalen, alsmede buitenlandse wissels, chèques en reiscredietbrieven. De afrekening in de verhouding 60 geblokkeerd tot 40 vrij vond bij deze activa uitsluitend plaats, voorzover zij reeds op 26 September 1945 toebehoorden aan een ingezetene.

De tweede categorie bestond uit activa, waarvan de tegenwaarde voor 40 % werd geboekt op geblokkeerde rekening, terwijl 60 % werd afgerekend op vrije rekening dan wel in betaalmiddelen. Deze categorie had betrekking op buitenlandse vermogensbestanddelen, niet tot de eerste categorie behorende (vooral buitenlandse effecten), zowel op die welke vóór als op die welke ná 26 September 1945 aan een ingezetene toebehoorden, op buitenlandse vorderingen ná 26 September 1945 in de plaats gekomen van de evengenoemde vermogensbestanddelen (vooral door aflossingen op buitenlandse effecten), alsmede op inkomsten van buitenlandse effecten, betaalbaar gesteld tussen 1 Januari 1940 en 1 Juli 1946.

Bij een derde categorie vond afrekening voor 100 % op vrije rekening of in betaalmiddelen plaats. Het betrof hier vorderingen voortvloeiende uit export of dienstverlening aan het buitenland, vorderingen uit hoofde van inkomsten van buitenlandse vermogensbestanddelen (uitgezonderd van effecten) en

Verlenging van de machtiging als is bedoeld in art. 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (Stbl. no. F 133).

uit hoofde van inkomsten uit buitenlandse effecten, betaalbaar gesteld na 1 Juli 1946.

Indien een verplichting tot aangifte of aanbieding van buitenlandse activa niet werd nagekomen, dan wel niet voldoende gegevens werden verstrekt omtrent de herkomst dezer activa, geschiedde de afrekening ten volle op geblokkeerde rekening.

Bij deze regeling zat o.m. de gedachte voor, dat het, gezien het grote algemeen-economische belang, hetwelk is gemoeid met het ter beschikking stellen van buitenlandse activa, niet onbillijk was te achten, dat de eigenaren iets gunstiger werden behandeld dan zij die overeenkomstige binnenlandse activa bezaten.

Tegelijk met deze regeling werd een Algemene Vergunning no. 56 uitgevaardigd, waarbij de nieuwe regeling terugwerkende kracht verkreeg ten aanzien van alle desbetreffende afrekeningen, die inmiddels hadden plaats gevonden na 28 Februari 1946.

Ingezetenen waren inmiddels verplicht tot aangifte of aanbieding vóór 1 Juli 1946 van vorderingen op Engeland, Noord-Ierland en de Verenigde Staten van Amerika en van andere bezittingen in deze landen (uitgezonderd effecten). Ten einde belanghebbenden, die niet tijdig aan deze verplichting hadden voldaan, alsnog in de gelegenheid te stellen van de nieuwe wijze van afrekenen te profiteren, werden deze in de gelegenheid gesteld om tot en met 31 Juli 1946 aan de verplichting tot aangifte of aanbieding te voldoen. Ook de termijn, waarbinnen een aanvraag tot certificering van saldi in de Verenigde Staten van Amerika moest worden ingediend, werd verlengd tot en met 31 Juli 1946.

Deze regeling is slechts gedurende ruim twee maanden van kracht geweest. Zij werd bij de 12e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 11 September 1946 (*Staatsblad G 250*) vervangen door een tweede regeling. De wens tot vereenvoudiging der geldzuiveringsbepalingen lag hieraan ten grondslag.

Krachtens het bij de 12e Aanvullingsbeschikking bepaalde, vond de afrekening van de tegenwaarde van activa, behorende tot de hierboven bedoelde eerste categorie, voortaan voor 40% plaats door tegoedschrijving op geblokkeerde rekening en voor 60% hetzij op vrije rekening, hetzij door contante betaling. Aldus werd een uniformering bereikt met de afrekeningswijze van de tegenwaarde der activa, behorende tot de hierboven vermelde tweede categorie.

Echter werden de aanvankelijk tot de tweede categorie behorende vorderingen uit hoofde van de aflossing van buitenlandse effecten, ontstaan na 26 September 1945 en de inkomsten van buitenlandse effecten, betaalbaar gesteld vóór 1 Juli 1946, niet langer afgerekend in de verhouding 40 geblokkeerd tot 60 vrij, doch werd de tegenwaarde voortaan ten volle geboekt op een zogenaamde lossingsrekening, waarop hieronder nog nader zal worden teruggekomen.

De afrekening der tot de derde categorie behorende vorderingen bleef ongewijzigd.

De laatste wijziging, die bepalend is voor de huidige toestand, kwam tot stand in samenhang met het herstel van de volledig vrije beurshandel op 1 April 1947, waarover hieronder eveneens nog nadere mededelingen zullen volgen. Deze nieuwe regeling werd belichaamd in de 13e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 27 Maart 1947 (*Staatsblad H 106*). Krachtens deze beschikking vindt de afrekening van de tegenwaarde van alle buitenlandse activa voortaan ten volle plaats op vrije rekening of in betaalmiddelen. Slechts zijn de bepalingen volgens welke vorderingen uit hoofde van aflossing op buitenlandse effecten, ontstaan na 26 September 1945 en inkomsten van buitenlandse effecten, betaalbaar gesteld vóór 1 Juli 1946, worden afgerekend op een lossingsrekening, vooralsnog gehandhaafd.

In het algemeen was de nieuwe afrekeningswijze ook reeds van toepassing op de buitenlandse activa, die in Februari en Maart 1947 werden afgerekend. Het deel van de tegenwaarde dezer activa, dat tevoren geblokkeerd werd afgerekend, werd toen namelijk reeds geboekt op een zogenaamde overgangsrekening, waarvan het provenu op 1 April 1947 vrij kwam. Deze overgangsrekening zal in het onderstaande nader ter sprake komen.

C. Maatregelen betreffende het kapitaalverkeer.

§ 1. Algemene opmerkingen.

Omtrent de algemene overwegingen, die naar de mening van de ondergetekende bij het inzake het kapitaalverkeer te volgen beleid een rol dienen te spelen, heeft hij in Hoofdstuk XII van het Witboek destijds reeds uitvoerige mededelingen verstrekt. Hier moge hij volstaan met te herhalen, dat z.i. noodzakelijkerwijze rekening dient te worden gehouden met monetaire zowel als met fiscale overwegingen, alsmede met de eisen, die worden gesteld door het rechtsherstel.

Het stemt tot verheugenis, dat sommige bindingen in het verslagjaar belangrijk konden worden verminderd.

Hoewel het gevaar van ontsparing („dissaving") stellig nog niet ten volle is geweken, komt het de ondergetekende toch voor, dat dit gevaar thans niet zo groot meer is als in het eerste jaar na de bevrijding het geval was.

Deze omstandigheid, tezamen met de overweging, dat een consequent samenstel van maatregelen ter voorkoming van „dissaving" in de practijk onvermijdelijk sterke bindingen van het vrije kapitaalverkeer met zich brengt met alle bezwaren van dien aard, zijn voor de ondergetekende aanleiding geweest in het afgelopen jaar in verschillende opzichten tot een systeem van geringere binding over te gaan.

Ook de vorderingen, die werden gemaakt bij de effectenregistratie en de daarmee verband houdende fiscale werkzaamheden, maakten een vermindering der belemmerende bepalingen mogelijk.

Tenslotte bleek het in sommige gevallen mogelijk een compromis te treffen tussen de ten behoeve van het rechtsherstel vereiste waarborgen en de verlangens der practijk, dusdanig, dat de vrijheid van het kapitaalverkeer kon worden vergroot.

§ 2. Maatregelen op het stuk van de effectenhandel.

De voorzieningen, die in de hier beschreven periode in verband met de effectenhandel werden getroffen, hadden hoofdzakelijk op twee onderwerpen betrekking, namelijk enerzijds het vraagstuk van de aflossingen en anderzijds dat van de wijze van afrekening van verkochte effecten.

Bij de aanvang der verslagperiode gold nog het voorschrift, dat de uit aflossingen van effecten ter beschikking komende gelden ten volle op een geblokkeerde rekening moesten worden afgerekend.

Deze regeling was een uitvloeisel van artikel 6, eerste lid, der Beschikking Deblokking 1945, waarbij o.m. is voorgescreven, dat de voldoening van verplichtingen uit hoofde van alle betalingsstukken, waardepapieren of overeenkomsten, die recht geven het daarin uitgedrukte of uit hoofde daarvan verschuldigde bedrag te ontvangen op of na 26 September 1945 en die vóór die datum zijn uitgeschreven, betaalbaar gesteld, vervallen of tot stand gekomen, dient te geschieden door creditering op een geblokkeerde rekening.

Dit voorschrift moest destijds worden uitgevaardigd om ontduiking van de geldzuivering te voorkomen en heeft als bijkomstig voordeel, dat ontsparingen er door worden tegengegaan.

Ofschoon de volledige tegoedschrijving van lossingsgelden op een geblokkeerde rekening derhalve op goede gronden berustte en ook uit fiscale en rechtsherstel-overwegingen van betekenis was, had zij in de practijk als groot bezwaar, dat zij herbelegging van de beschikbaar komende gelden verhinderde.

Teneinde aan dit bezwaar tegemoet te komen, werd een nieuwe regeling ontworpen, die medio Juli 1946 werd gepubliceerd als onderdeel van de 11e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 16 Juli 1946 (*Staatsblad G 181*) en de Beschikking houdende wijziging van de Beschikking Beursverkeer 1946 van de zelfde datum (*Staatsblad G 182*).

Bij deze regeling werd de zogenaamde lossingsrekening in het leven geroepen, waarop alle tegoeden uit hoofde van de aflossing op binnenlandse effecten voortaan werden geboekt.

Naar een lossingsrekening werden eveneens overgeboekt de bedragen welke uit hoofde van aflossingen waren geboekt op een rekening, die was geblokkeerd ten behoeve van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel.

Voorts werd voortaan desgewenst ook de tegenwaarde uit hoofde van de aflossing op buitenlandse effecten, waarvan de afrekeningswijze inmiddels was geregeld op grond van de 10e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 op de wijze, zoals hierboven werd beschreven, op lossingsrekening geboekt.

Verlenging van de machtiging als is bedoeld in art. 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (Stbl. no. F 133).

Toegestaan werd, dat over het tegoed op een lossingsrekening door de rekeninghouder — na betaling van $\frac{1}{4}$ % ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel — kon worden beschikt, hetzij tot overboeking naar een gewone geblokkeerde rekening, hetzij tot aankoop van effecten, die dan dezelfde status verkregen als de effecten door welke aflossing het geblokkeerde tegoed was ontstaan.

Indien de rekeninghouder besloot tot aankoop van effecten, behoeft de bedoelde betaling van $\frac{1}{4}$ % ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel eerst te geschieden, indien en voorzover men tot realisatie der wegens herbelegging gekochte effecten wenste over te gaan.

Deze regeling hield dus in, dat men bij uitloting van een voor 50 % vrij te verkopen obligatie, het lossingsbedrag kon aanwenden tot aankoop van een eveneens voor 50 % vrij te verkopen effect en dat men in geval van aflossing van een met vrij geld gekochte obligatie, het lossingsbedrag kon aanwenden voor de aankoop van een weder geheel tegen vrij geld te verkopen effect. Met betrekking tot inschrijving op nieuwe emissie was het bepaalde ten aanzien van aankoop van effecten ten laste van een lossingsrekening van gelijke toepassing.

In verband met deze nieuwe voorzieningen werd bij de Beschikking houdende wijziging van de Beschikking Beursverkeer 1946 de redactie van de vroegere Beschikking Beursverkeer 1946 herzien en werd daarin tevens de Eerste Aanvullingsbeschikking Beursverkeer 1946 (*Staatsblad* G 108) aanwerkt.

In de nieuwe Beschikking Beursverkeer werd ook nog bepaald, dat bonusaandelen en de daarop recht gevende dividendbewijzen en scrips (stockdividenden) bij eerste verkoop de houder op een geblokkeerde rekening moesten worden tegoedgeschreven.

Op 3 Augustus 1946 kwamen nog enige ondergeschikte wijzigingen van de Beschikking Beursverkeer 1946 tot stand, begroende te voorkomen, dat de opbrengst van „oud bezit” (d.w.z. bezit daterende van vóór 10 Mei 1946) door middel van ruiling tegen een effect, dat nà 10 Mei 1946 werd geëmitteerd, geheel in vrije middelen ter beschikking kwam.

Na de uitvaardiging van de nieuwe voorschriften omtrent het provenu van afgeloste effecten, alsmede die omtrent de vergoeding van de tegenwaarde van buitenlandse activa (hiervoor behandeld sub B) en die inzake de aflossing op langlopende leningen (hieronder te bespreken in § 4), deed zich spoedig het verlangen gevoelen tot vereenvoudiging der voorschriften.

De resultaten van het desbetreffende overleg waren een nieuwe herziening van de Beschikking Beursverkeer 1946, vervat in de Beschikking houdende wijziging van de Beschikking Beursverkeer 1946 van 11 September 1946 (*Staatsblad* G 249) en de uitvaardiging van de 12e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945, eveneens van 11 September 1946 (*Staatsblad* G 250) en van de 12e Uitvoeringsbeschikking Deblokking 1945 van 13 September 1946 (*Nederlandse Staatscourant* no. 180).

Voor zover het beursverkeer betrof, bracht deze herziening de volgende wijzigingen met zich mede.

Alle bedragen, die voorheen waren geboekt op een rekening die was geblokkeerd ten behoeve van rechtsherstel, werden overgeboekt naar een lossingsrekening.

Voortaan vond ook tegoedschrijving op lossingsrekening plaats ten aanzien van liquidatie-uitkeringen op aandelen, het provenu van nà 10 Mei 1946 uitgegeven bonusaandelen, van op bonusaandelen recht gevende dividendbewijzen of van claims, betrekking hebbende op een nà 10 Mei 1946 uit te geven effect, alsmede de opbrengst van achterstallige dividenden en coupons van binnenlandse effecten, betaalbaar gesteld op of nà 15 November 1945.

Reeds eerder werd vermeld, dat ook de tegenwaarde van de vorderingen uit hoofde van de aflossing van buitenlandse effecten, ontstaan nà 26 September 1945 en de inkomsten van buitenlandse effecten, betaalbaar gesteld vóór 1 Juli 1946, voortaan op lossingsrekening werden geboekt.

Over het tegoed op een lossingsrekening kon voor de toekomst vrij worden beschikt, mits werd voldaan aan de door rechtsherstel gestelde voorwaarden (voornamelijk betaling van $\frac{1}{4}$ % aan het Waarborgfonds) en behoudens de mogelijkheid tot ingrijpen door de inspecteur der belastingen (men zie hieronder bij D).

Dezelfde gedachte, die ten grondslag lag aan de in het voorgaande vermelde maatregelen, te weten het mogelijk te maken, vrijgekomen middelen opnieuw in effecten te beleggen, was ook de aanleiding tot het uitvaardigen van de Algemene Vergunningen no. 59 (op 17 December 1946) en no. 59a (op 31 Januari 1947).

Op grond van de Algemene Vergunning no. 59 werd het mogelijk gemaakt, geblokkeerd tegoed, dat was voortgekomen uit de verkoop van buitenlandse fondsen in het buitenland nà 20 September 1946, aan te wenden voor de aankoop van binnenlandse effecten. Hierbij werden twee voorwaarden gesteld, namelijk ten eerste, dat de herbelegging geschiedde binnen veertien beursdagen en ten tweede, dat de gehele koopsom werd betaald in de verhouding van ten hoogste 40% geblokkeerd tegoed tot tenminste 60% vrij tegoed of betaalmiddelen (dit was derhalve dezelfde verhouding, waarin de tegenwaarde in guldens bij verkoop van buitenlandse fondsen werd afgerekend).

Bij de Algemene Vergunning no. 59a, die no. 59 verving, werd de mogelijkheid tot herbelegging nog in zoverre verruimd, dat enerzijds voortaan ook herbelegging werd toegestaan in uit te geven effecten, mits deze herbelegging plaats vond binnen 30 beursdagen (met inachtneming van de verhouding maximaal 40 geblokkeerd tot minimaal 60 vrij) en dat anderzijds de voorwaarde, dat de buitenlandse fondsen nà 20 September 1946 moesten zijn verkocht, kwam te vervallen.

In het begin van 1947 bleek het andermaal mogelijk tot een vereenvoudiging van de maatregelen betreffende de effectenhandel over te gaan en wel in het bijzonder ten aanzien van de wijze van afrekening van de opbrengst van verkochte effecten. Deze nieuwe vereenvoudiging werd mogelijk door de voortgang van de werkzaamheden, verband houdende met de effectenregistratie.

Nadat de termijn, waarbinnen in het algemeen de aanmelding van effecten in verband met de effectenregistratie diende te hebben plaats gevonden, noodgedwongen enige malen was verlengd, werd 31 Januari 1947 aangewezen als uiterste datum voor deze aanmelding.

Reeds eerder had de ondergetekende de toezegging kunnen doen, dat twee maanden na de sluiting van de bedoelde aanmeldingstermijn, de gedeeltelijke afrekening van het provenu bij verkoop van „oud bezit” op een geblokkeerde rekening zou worden beëindigd, omdat de fiscus dan voldoende gelegenheid zou hebben gehad om zo nodig conservatoir beslag te leggen.

De vaststelling van 31 Januari 1947 als uiterste aanmeldingsdatum impliceerde dus, dat met ingang van 1 April 1947 de opbrengst bij verkoop van effecten ten volle op vrije rekening zou worden geboekt. Dit hield echter weer het gevaar in van een ernstige stagnatie van de beurshandel in de weken, die nóg resteerden vóór 1 April. Al die eigenaren van „oud bezit” toch, die niet dringend tot verkoop moesten overgaan, zouden de voorkeur geven aan uitstel daarvan tot nà 1 April.

Teneinde in deze moeilijkheid te voorzien werd — mede op verzoek van de Vereniging voor de Effectenhandel (Bedrijfs-groep Effectenhandel) — besloten tot het treffen van een overgangsregeling. Bij de Overgangsbeschikking Deblokking van 29 Januari 1947 (*Staatsblad* H 36) werd bepaald, dat in geval van verkoop van een vóór of op 31 Januari 1947 ten behoeve van de effectenregistratie aangemeld effect tussen 31 Januari 1947 en 1 April 1947 boeking van het te blokkeren deel der opbrengst zou plaats vinden op een bijzondere geblokkeerde rekening, overgangsrekening genaamd. Het tegoed op overgangsrekening werd vrij per 1 April 1947. Werd een effect eerst nà 31 Januari 1947 ten behoeve van de effectenregistratie aangemeld, hetgeen in bijzondere gevallen bleef toegestaan, dan werd bij verkoop binnen twee maanden nà de datum, vermeld in het door het inleveringskantoor terugontvangen exemplaar van het desbetreffende aanmeldingsformulier (de zogenaamde „prikdatum”), het te blokkeren deel der opbrengst eveneens geboekt op een monetair geblokkeerde overgangsrekening. Het tegoed op overgangsrekening werd in dit geval vrij twee maanden nà de prikdatum.

Daar het inmiddels in het voornemen lag, met ingang van 1 April 1947 ook bij verkoop van buitenlandse vorderingen, waarden en vermogensbestanddelen de tegenwaarde vrij te geven, werden — mede teneinde de verkoop te stimuleren — ook de geblokkeerde tegoeden, die uit dezen hoofde in Februari en Maart 1947 ontstonden, geboekt op overgangsrekening. Zoals

Verlenging van de machtiging als is bedoeld in art. 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (Stbl. no. F 133).

in het voorgaande (sub B) reeds werd vermeld, kwamen ook deze tegoeden op 1 April 1947 vrij.

Ultimo Januari werd de beurshandel ook nog in enige andere opzichten verruimd. Bij de Beschikking houdende wijziging van de Beschikking Beursverkeer 1946 van 29 Januari 1947 (*Staatsblad* H 35) werd bepaald, dat bij verkoop van bonusaandelen de opbrengst voortaan op vrije rekening werd geboekt. Voorts werd het mogelijk gemaakt ruiltransacties in effecten voortaan uit te voeren binnen een termijn van ten hoogste zeven beursdagen tegen daarvóór binnen één dag. In overeenstemming hiermede werd de inschrijving met de opbrengst van verkochte effecten op nieuwe emissies eveneens mogelijk gemaakt binnen ten hoogste zeven beursdagen.

Ten slotte werd met ingang van 1 April 1947 inderdaad de volledig vrije beurshandel hersteld. Slechts ten aanzien van na 31 Januari 1947 aangemelde effecten moest de termijn van twee maanden gedurende welke de helft van het provenu op een overgangsrekening in de geblokkeerde sfeer werd gehouden, vooralsnog blijven bestaan, zulks in verband met de waarborging van de belangen van de fiscus.

Ook vindt bij verkoop van op bonusaandelen rechtgevendende dividendbewijzen en van claims de afrekening nog plaats op een lossingsrekening, evenals tevoren.

De thans bestaande voorschriften berusten op de Beschikking Beursverkeer 1947 van 27 Maart 1947 (*Staatsblad* H 105), bij welke de Beschikking Beursverkeer 1946 en de Overgangsbeschikking Deblokking werden ingetrokken.

§ 3. Maatregelen in verband met de hypotheekverlening.

In Hoofdstuk XII, § 7 van het Witboek heeft de ondergetekende destijds uiteengezet op grond van welke overwegingen hij een regeling van het hypotheekverkeer noodzakelijk achtte en welke moeilijkheden zich bij de uitvoering daarvan in de praktijk bleken voor te doen. Het verslag werd destijds besloten met de mededeling, dat de bestaande voorschriften niet in alle opzichten bevrediging schonken en dat gestreefd werd naar een regeling, die in sterkere mate aan de in de praktijk gerezen verlangens zou tegemoet komen. Aanvankelijk werden in de verslagperiode de pogingen in deze richting voortgezet.

Toen echter kwam vast te staan, dat het niet wel mogelijk was een regeling te ontwerpen, die van monetair standpunt bezien ten volle bevrediging schonk en die tevens beantwoordde aan de voor de praktijk onontbeerlijke eenvoud en overzichtelijkheid, heeft de ondergetekende gemeend zijn aanvankelijke koers te moeten wijzigen en te moeten besluiten tot een hervatting van het volledig vrije hypotheekverkeer. Hierdoor moest het nog niet ten volle geweken gevaar voor ontsparing op de koop toe worden genomen.

Het herstel van het vrije hypotheekverkeer kwam tot stand als onderdeel van de vereenvoudiging der geldzuiveringsvoorschriften, die medio September 1946 werd ten uitvoer gelegd. Bij de 12e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 11 September 1946 werd de 8e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 22 Maart 1946 (*Staatsblad* G 57), die de basis vormde voor de regeling van het hypotheekverkeer, ingetrokken.

Tezelfder tijd werden bij een Beschikking van 13 September 1946 (*Nederlandse Staatscourant* no. 180) ook de 8e en 10e Uitvoeringsbeschikking Deblokking 1945, die eveneens de regeling van het hypotheekverkeer tot onderwerp hadden, ingetrokken.

Slechts ten aanzien van de vóór de intrekking plaats gevonden hebbende strafbare feiten zijn de bepalingen omtrent het hypotheekverkeer thans nog van kracht.

§ 4. De aflossing op langlopende leningen.

De aflossing op langlopende leningen vond bij de aanvang van de hier beschreven periode nog ten volle plaats op geblokkeerde rekening, zulks in overeenstemming met het bepaalde in artikel 6, eerste lid, van de Beschikking Deblokking 1945.

Op den duur leken geen overwegende bezwaren meer aanwezig, om ten aanzien van de hier bedoelde aflossingen een soepeler standpunt in te nemen. Een doorkruising van de bedoelingen, die aan genoemd artikel 6 ten grondslag liggen, behoefde hierbij in het algemeen niet te worden gevreesd. In

verband hiermede werd bij de 11e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 16 Juli 1946 bepaald, dat periodieke aflossingen op al dan niet door hypotheek gedekte leningen tot een maximum van 5 % per jaar van de hoofdsom in de toekomst werden geboekt op een vrije rekening. Bij niet-periodieke aflossingen op vóór 1 Januari 1942 aangegane al dan niet door hypotheek gedekte leningen, vond de afrekening plaats voor 50 % op vrije rekening. De laatste bepaling bracht een uniformiteit tot stand met de wijze van afrekening van uit „oud bezit” stammende binnenlandse effecten.

Deze regeling gold niet voor leningen, die waren aangegaan tegen uitgifte van effecten. Voor aflossingen op deze leningen werd een afwijkende, in § 2 reeds vermelde, regeling getroffen.

Bij de 12e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 11 September 1946, die, zoals reeds bleek, een uitvloeisel was van de wens tot vereenvoudiging der bestaande geldzuiveringsbepalingen, werd nog een stap verder gegaan. Bepaald werd, dat aflossingen op al dan niet door hypotheek gedekte leningen geheel vrij mochten worden afgerekend. Op deze algemene regel moesten twee uitzonderingen worden vastgesteld. In de eerste plaats bleef de afrekening van aflossingen op al dan niet door hypotheek gedekte leningen, die waren aangegaan tussen 31 December 1941 en 3 October 1945, plaats vinden op geblokkeerde rekening, voorzover deze aflossingen per kalenderjaar 10 % van de hoofdsom overtroffen. Dit voorschrift was onmisbaar ter waarborging van de belangen van de fiscus. In de tweede plaats werd ook de afrekening van aflossingen op al dan niet door hypotheek gedekte leningen, die na 2 October 1945 waren verstrekt ten laste van een geblokkeerd tegoed, op geblokkeerde rekening gehandhaafd, voorzover deze aflossingen per kalenderjaar 10 % van de hoofdsom overtroffen. Ook te dezen aanzien was het nodig, aan de vrije aflossing van de bedoelde leningen paal en perk te stellen, daar anders diegenen, die destijds op grond van de vigerende bepalingen of met bijzondere vergunning leningen ten laste van geblokkeerde rekeningen hadden kunnen verstrekken, een niet verantwoorde deblokking hunner aldus belegde middelen zouden verkrijgen.

§ 5. Voorzieningen ten aanzien van het verzekeringswezen.

Met het oog op de uitkeringen bij bestaande overeenkomsten van levensverzekering werd reeds kort na de aanvang der monetaire sanering een afzonderlijke beschikking uitgevaardigd, namelijk de Beschikking Levensverzekeringsuitkeringen 1945 van 8 November 1945 (*Staatsblad* F 256).

Deze regeling, die kon worden beschouwd als een uitwerking van het beginsel van artikel 6, eerste lid, der Beschikking Deblokking 1945 voor dit speciale geval, werd einde 1945 en begin 1946 nog door enige algemene vergunningen gecompleteerd. De voornaamste inhoud der desbetreffende bepalingen is reeds besproken in Hoofdstuk XII, § 3 van het Witboek.

In het algemeen bleken deze bepalingen in de verslagperiode in de bestaande behoefte te voorzien, zodat slechts weinig nieuwe voorschriften op dit gebied noodzakelijk waren.

Ook hier werd enige verruiming der faciliteiten toegestaan. Bij niet-periodiek verschuldigde uitkeringen, die op grond van een levensverzekeringsovereenkomst waren bedongen, mocht volgens de Beschikking Levensverzekeringsuitkeringen 1945 25 % van de op 26 September 1945 terzake van de desbetreffende overeenkomst aanwezige reservewaarde worden overgeschreven op een girale (later vrije) rekening tot een minimum van f 250. Dit minimum is op grond van het bepaalde bij de 11e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 16 Juli 1946 verhoogd tot f 1000.

Was de uitkering verschuldigd bij overlijden van de verzekerde, dan mocht voorheen van het totaal bedrag der uitkering in ieder geval f 500 op vrije rekening worden overgeschreven; bij de 11e Aanvullingsbeschikking Deblokking is ook dit minimum tot f 1000 verhoogd.

Met het oog op het geval, waarin in enig kalenderjaar meer dan één inschrijving in een spaarkas, welke inschrijvingen oorspronkelijk ten name van één en dezelfde inschrijver werden genomen, tot uitkering komt, is eveneens bij de 11e Aanvullingsbeschikking voorgeschreven, dat in dit geval de vrije uitkering van minimaal f 1000, die is toegestaan uit hoofde van de op 26 September 1945 terzake van een overeenkomst aanwezige reservewaarde, slechts geldt voor alle uitkeringen tezamen.

Verlenging van de machtiging als is bedoeld in art. 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (Stbl. no. F 133).

D. Maatregelen op fiscaal gebied ¹⁾.

De maatregelen op fiscaal gebied, die in de hier besproken periode in verband met de geldzuivering tot stand kwamen, hadden gedeeltelijk het karakter van aanvullingen, waarvan de wenselijkheid in de praktijk naar voren was getreden, terwijl zij voor een ander deel een uitvloeisel waren van de nieuwe geldzuiveringsbepalingen, die reeds in het voorgaande werden vermeld.

Bij de uitvaardiging van de 11e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 op 16 Juli 1946 werd de gelegenheid te baat genomen, om artikel 4d der Beschikking Deblokking 1945, waarin de bevoegdheden van de inspecteur der belastingen tot het tegengaan van deblokkeringen alsmede tot het zo nodig blokkeren van vrije tegoeden zijn geregeld, te herzien zodanig, dat de belangen van de fiscus beter werden gewaarborgd dan tevoren.

Bij de 12e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 11 September 1946 werd bepaald, dat genoemd artikel 4d van overeenkomstige toepassing is ten aanzien van tegoeden op lossingsrekening.

In verband met de verschillende wijzigingen van de Beschikking Beursverkeer 1946 en met de uitvaardiging van de Beschikking Beursverkeer 1947 werd steeds een bepaling opgenomen, op grond waarvan een lid van de Vereniging voor de Effectenhandel (Bedrijfsgroep Effectenhandel), hetwelk één der verplichtingen, die werden opgelegd bij de desbetreffende beschikking, niet of niet geheel nakwam, tegenover de belastingadministratie met de verkoper hoofdelijk aansprakelijk werd gesteld voor de ten laste van de verkoper bestaande belastingsschuld tot het bedrag, dat ten onrechte van een geblokkeerde rekening van de verkoper was afgeboekt, dan wel niet op een geblokkeerde rekening, resp. lossingsrekening, van de verkoper was goedgeschreven.

Bij de Overgangsbeschikking Deblokking van 29 Januari 1947 werden enige met het bestuur van de Vereniging voor de Effectenhandel overeengekomen voorzieningen getroffen, die verband hielden met het geval, waarin de Belastingdienst over wenste te gaan tot het leggen van conservatoir beslag op effecten, op met effecten verband houdende vorderingen, dan wel op andere vorderingen, waarden en vermogensbestanddelen. Bepaald werd, dat indien de Belastingdienst door het uitreiken of toezenden van een verklaring tot beslaglegging aan een lid van de Vereniging voor de Effectenhandel (Bedrijfsgroep Effectenhandel) blijk gaf van het oogmerk tot het leggen van conservatoir beslag op effecten, van welke dat lid vermoed werd houder te zijn, of op met zodanige effecten verband houdende vorderingen, terwijl dit vermoeden onjuist bleek te zijn, bedoeld lid verplicht was, hiervan onverwijld bij aangetekende brief mededeling aan de Belastingdienst te doen. Werd aan deze mededelingsplicht niet voldaan, dan ontstond een hoofdelijke aansprakelijkheid van dit lid voor de in de verklaring vermelde belastingsschulden.

De verplichting tot mededeling eindigde terzake van beoogd beslag op vóór of op 31 Januari 1947 ten behoeve van de effectenregistratie aangemelde effecten per 1 April 1947 en ten aanzien van na 31 Januari 1947 aangemelde effecten twee maanden na de „prikkatum“.

Een soortgelijke mededelingsplicht werd opgelegd aan degene, die vermoed werd schuldenaar dan wel houder te zijn van andere vorderingen, waarden en vermogensbestanddelen, waarop de fiscus conservatoir beslag wenste te leggen en waarbij dit vermoeden onjuist bleek te zijn.

De verplichting tot mededeling eindigde hier op 1 April 1947.

In de Beschikking Beursverkeer 1947 van 27 Maart 1947 is deze mededelingsplicht gehandhaafd ten aanzien van te laat ter registratie aangeboden effecten en daarmee verband houdende vorderingen.

Ten slotte bleek het noodzakelijk, bij de 14e Aanvullingsbeschikking Deblokking 1945 van 8 Mei 1947 (*Staatsblad* H 138) de mogelijkheid te openen tot verrekening van vrijwillige zekerheidstellingen met bepaalde belastingen. Het betrof hier in het algemeen belastingen over belastingjaren na 1945. Tevoren was deze verrekening niet mogelijk, doordat op grond van de vigerende geldzuiveringsbepalingen de ten behoeve van het vrijwillig stellen van zekerheid gedeponeerde middelen voor zover zij vóór 26 September 1945 waren overgemaakt voor

75 %, en voor zover zij na 2 October 1945 ten laste van een geblokkeerde rekening waren gestort, voor 100 % als geblokkeerde tegoeden moesten worden aangemerkt en de geldzuiveringsbepalingen in het algemeen het betalen van belastingen uit geblokkeerd tegoed over belastingjaren na 1945 niet toelieten.

E. Slotbeschouwing.

Uit het voorafgaande kan op de volgende punten een belangrijke vooruitgang met betrekking tot de deblokking worden geconstateerd:

1. De tegenwaarde van alle buitenlandse activa kan worden afgerekend tegen vrij geld.
2. Herstel van de volledige vrije beurshandel, ook t.a.v. „oud bezit“.
3. Volledige bevrijding van het hypotheekverkeer.
4. Vrije afrekening van aflossingen op oude leningen, met dien verstande, dat op leningen gesloten na 31 December 1941 per kalenderjaar slechts 10 % van de hoofdsom in vrij geld mag worden afgelost.
5. Vrije uitkering t.a.v. kapitaalverzekeringen beneden f 1000.
6. Het vrijgeven per 31 Augustus 1946 van alle geblokkeerde bedragen beneden f 100.
7. Voortzetting van de deblokking in de daarvoor in aanmerking komende gevallen.

Het resultaat van de genomen maatregelen is, dat de bankbiljettencirculatie vrijwel is gestabiliseerd en dat met betrekking tot de girale circulatie van een geringe stijging kan worden gesproken.

Verder mag worden geconstateerd, dat de deblokking thans in het stadium is gekomen, waarin wordt gewacht op de mogelijkheid om met de afwikkeling te beginnen. Meer dan eens is overwogen, of in ons land niet dezelfde maatregel moet worden toegepast, welke in België van de aanvang af t.a.v. een groot deel van de geblokkeerde tegoeden is gevolgd: onder geen voorwaarde deblokking. Dit standpunt is hier niet aangedurfd. Wel vindt deblokking sedert verscheidene maanden zo weinig mogelijk plaats, doch nog elke week wordt zowel ten behoeve van het bedrijfsleven als om sociale redenen gedeblokkeerd.

Overziet men het geheel van de maatregelen sinds de aanvang van de geldzuivering genomen, dan volgt daaruit, dat zij hebben gestrekt tot verwezenlijking van de gestelde doeleinden; primair: herstel van het monetaire evenwicht, secundair: registratie van vermogens, verhaalsobject voor de invordering van de heffingen ineens en van achterstallige belastingen, geen vergoeding voor biljetten toebehorende aan vijanden.

Dat de maatregelen niet alle even logisch op elkander zijn gevolgd, moet voor een groot gedeelte worden toegeschreven aan de steeds wisselende omstandigheden. De machtiging door de wetgever aan de Minister van Financiën verleend, was juist nodig om naar gelang van die zich wijzigende omstandigheden te kunnen optreden.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

496. 7.

VERSLAG.

De Commissie van Rapporteurs voor bovengenoemd wetsontwerp is, na kennis genomen te hebben van de Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag nopens dit wetsontwerp, van oordeel, dat door deze gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over het voorstel genoegzaam is voorbereid.

Vastgesteld 9 Juli 1947.

VERKERK.
TERPSTRA.
HOOIJ.
TEULINGS.
LUCAS.

¹⁾ Deze maatregelen zijn hier uitsluitend besproken, voor zover zij werden vastgesteld bij de verschillende geldzuiveringsbeschikkingen.